

บทความวิจัย (ก.ค. – ธ.ค. 2561)

**ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม**

ปริญญญา ทีสุภะ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยนครพนม 48000

E-mail: Jamepatinya@gmail.com โทร 06-1051-0405

ดร.เขมิภา ทองเรือง อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ดร.วรวิมล อินทนนท์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม (2) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม (3) ศึกษาแนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า (1)ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก (2) ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ทุกด้านโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .278$) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (3) แนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ระดับครัวเรือน/ครอบครัว ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย มีปัญหาหนี้สิน และขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังมีไม่ต่อเนื่อง ขาดการจัดการแหล่งตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน มีไม่หลากหลาย และขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านคุณภาพบุคลิกภาพที่ทันสมัย สวยงาม และขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ, การพัฒนาชุมชน, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Received: June 28, 2018, Accepted August 10, 2018

FACTORS SUPPORTING TO THE SUCCESS IN COMMUNITY DEVELOPMENT ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY

PATILYA TEESUKA

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the success level in community development according to Sufficiency Economy Philosophy of Nawa District, Nakhon Phanom Province, 2) to investigate factors supporting to the success in community development according to Sufficiency Economy Philosophy in Nawa District, Nakhon Phanom Province, (3) to study guidelines supporting to the success in community development according to Sufficiency Economy Philosophy in Nawa District, Nakhon Phanom Province

The research results were as follows: (1) The success level in community development according to Sufficiency Economy Philosophy of Nawa District, Nakhon Phanom Province found that the overall and individual aspects were at the high level. (2) Factors supporting to the success in community development according to Sufficiency Economy Philosophy in Nawa District, Nakhon Phanom Province in overall aspects had the correlation in statistical significance at the .05 level ($r = .278$), being at the quite low level. (3) Guidelines supporting to the success in community development according to Sufficiency Economy Philosophy in Nawa District, Nakhon Phanom Province found the levels of household / family lacked the knowledge and correct understanding in income and expense accounts with debt problems and lack of enthusiasm for seeking new knowledge or innovation to adapt in life and develop the community according to Sufficiency Economy Philosophy found the help and support from the government in various fields related with community development according to Sufficiency Economy Philosophy, lack of market support for community products or no variety in community products and lack of product development in terms of quality, stylish appearance, modernity, beauty and lack of budget to carry out community development activities according to Sufficiency Economy Philosophy.

Keywords: Factors Supporting to the Success, Community Development, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

จากความสำเร็จที่ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับมิใช่เพียงแต่มีหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ชาวบ้านน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ปัจจัยที่สำคัญคือ ตัวกลุ่มชาวบ้านเอง ที่ตระหนักในปัญหาและร่วมเรียนรู้แนวทางแก้ไขปัญหามาด้วยกันให้พบหนทางที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจากประเด็นปัญหาสำคัญผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาชุมชนอื่นในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ปัจจัยภายนอกชุมชน
2. ปัจจัยภายในชุมชน
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจเจกบุคคลครอบครัว
4. ปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีในชุมชน
5. ปัจจัยด้านนโยบาย

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ด้านเศรษฐกิจ
2. ด้านสังคม
3. ด้านสิ่งแวดล้อม
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ด้านการเมือง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ซึ่งใช้แนวทางการวิจัยแบบ Convergent – parallel Approach ที่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพพร้อมกันในคราวเดียว ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ข้อมูล ณ เดือน มกราคม 2560 จำนวน 32,274 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 264 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การร่วมระดมสมองของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ จัดการประชุม แบบ Workshop ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยความสำเร็จในระดับปัจเจกบุคคล/ครอบครัว และระดับชุมชน โดยระดับความสำเร็จวัดจากระดับการปฏิบัติตนของชุมชนและประชาชน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยภายนอกชุมชน ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับการสนับสนุน/ช่วยเหลือ/ให้ความร่วมมือ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกับประชาชนที่อยู่อาศัยในอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ การจัดประชุม Workshop และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร สื่อออนไลน์ ตลอดจนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาอย่างยั่งยืน การน้อมรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาด้านต่างๆ ทางสังคม เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สถิติที่ใช้คือ ค่า One Sample T-Test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชาชน จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชาชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 264 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.8 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 25.6 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 70.5 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.3 ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ร้อยละ 48.1 เป็นคนพื้นถิ่นดั้งเดิมของชุมชน ร้อยละ 67.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 3,001 – 6,000 บาท ร้อยละ 25.4 มีรายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 6,001 – 9,000 บาท ร้อยละ 19.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวครัวไม่เกิน 3 คน ร้อยละ 44.7 มีบทบาทเป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 44.3 มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 53.0 โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท

2. ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการเมือง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.39 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ มีความประหยัด ไม่ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือยดำรงชีพอย่างพอเพียง พอสมควรตามอัตภาพ ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนชีวิต มีเงินเก็บเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินของครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

ด้านสังคม พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78–4.13 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขไม่เบียดเบียน และเอารอดเอาเปรียบกัน ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นความผูกพันของสังคมในชุมชน ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีระบบที่เชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำให้สังคมเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78–4.04 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทำการเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยเพื่อใช้ในการประกอบอาหารในครัวเรือน และจำหน่ายแก่เพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการรักษาสภาพธรรมชาติของแม่น้ำลำคลองหรือแหล่งน้ำในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีบทบาทในการรณรงค์ลดการใช้สารเคมีในการเกษตรและครัวเรือน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ด้านวัฒนธรรม พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73–4.33 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เห็นว่าศาสนาเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจ และมีความสำคัญในการขัดเกลา พฤติกรรมของชาวบ้านในชุมชน ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ เห็นความสำคัญและได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามประเพณีทางศาสนา เช่น การแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้ส่งเสริม การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้แก่เยาวชนในชุมชน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ด้านการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.94 – 4.14 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้น เป็นการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชุมชน จุดประกายความคิดเห็นและความสนใจ การพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในชุมชน ด้านงบประมาณสู่ชุมชน ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีทั้งปัจจัยภายนอกชุมชน ปัจจัยภายในชุมชน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจเจกบุคคล / ครอบครัว ปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ปัจจัยด้านนโยบาย เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า

ปัจจัยภายนอกชุมชน พบว่า ในภาพรวม ($r = .282$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .091 – .295 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ให้ความสำคัญกับความพอเพียงโดยยึดหลักทางสายกลางในการดำเนินชีวิต ($r = .295$) รองลงมา คือ ได้รับเงินสนับสนุนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .267$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการเรียนรู้และได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .091$) ตามลำดับ

ปัจจัยภายในชุมชน พบว่า ในภาพรวม ($r = .242$)มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .087 - .338 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .338$) รองลงมา คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาชุมชน ($r = .165$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาชุมชน ($r = .087$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจเจกบุคคล / ครอบครัว พบว่า ในภาพรวม ($r = .336$)มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .152 - .326 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($r = 3.35$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานดำเนินงานที่วางไว้ของโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($r = 3.12$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันคิดและตัดสินใจในการน้อมรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ($r = .152$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน พบว่า ในภาพรวม ($r = .266$)มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .189 - .478 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แกนนำหมู่บ้านมีการรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวมและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับประชาชนในหมู่บ้านอยู่เสมอ ($r = .478$) รองลงมา คือ แกนนำหมู่บ้าน เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ เสมอ ($r = .421$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หมู่บ้านได้รับการให้ความรู้และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐ ($r = .189$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนำนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลโดยการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเข้าใจ ถึงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักสำคัญ ($r = .440$) รองลงมา คือ มีการเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลโดยรวมเพื่อพัฒนาเครื่องมือโดยอาศัยทรัพยากรจากท้องถิ่น มีวิธีการ ด้วยการระบุขั้นตอนและกระบวนการ ($r = .285$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดนโยบายมีแนวทางที่เข้าใจร่วมกันเพื่อเป้าหมายจะพัฒนา ผลักดันเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .201$) ตามลำดับ

4. แนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ปัจจัยภายนอกชุมชน การสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานเอกชน จากนอกชุมชนที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในอำเภอนาหว้า เช่น การให้ความรู้ การได้รับการสนับสนุนเงินทุน การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ข่าวสาร และการจัดหาแหล่งตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ชุมชน

ปัจจัยภายในชุมชน ผู้นำและคณะกรรมการ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เน้นการมีส่วนร่วม ยึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก จัดหาเงินทุนและตลาดรองรับผลผลิตของชุมชน ได้รับความร่วมมือ และความสามัคคีของชาวบ้าน ในการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันคิดและตัดสินใจในการน้อมรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่างๆ คนในชุมชน

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจเจกบุคคล/ครอบครัว การมีส่วนร่วม ปัจเจกบุคคล/ครอบครัว ในเรื่องการประหยัด ได้แก่ จัดทำโครงการ “กระปุกน้อยแห่งความหวัง” ซึ่งต่อยอดจากโครงการ กระปุกน้อยแห่งความดี ตามนโยบายของ ที่จัดทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติ 60 ปี และทรงมีพระชนมายุ 80 พรรษา โดยให้ประชาชน ในอำเภอหนองบัว ออมเงินใส่กระปุกที่ให้ครัวเรือนยากจนเป็น

ปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีในชุมชน หมู่บ้านมีการจัดการเรื่องเงินทุนที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ให้ความรู้และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐ แก่นำหมู่บ้าน เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีความเสียสละ และเป็นทีเชื่อกลือ มีความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ มีการรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวมและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับประชาชนเสมอ สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มในการร่วมประชุม

ปัจจัยด้านนโยบาย มีการเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลโดยรวมเพื่อพัฒนาทรัพยากรจากท้องถิ่น การกำหนดนโยบายมีลักษณะที่เป็นการตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ เช่น ความยุติกันดี มีความสุขของประชาชนนโยบายที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสม

ด้านเศรษฐกิจ ด้านเศรษฐกิจการลดรายจ่าย ได้แก่ การวางแผนร่วมกันระหว่างสมาชิกในหมู่บ้าน และภาคีการพัฒนาที่สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก วิชาการด้านการเกษตร ทำแปลงสาธิตปลูกพืชผัก ประเภทผักพื้นบ้านตามฤดูกาล ดูแลรักษาง่าย โตเร็ว เพื่อเป็นแปลงตัวอย่าง กระตุ้นความสนใจ เกิดการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจ โดยให้หมู่บ้านจัดระบบการบริหารจัดการเอง

ด้านสังคม การเอื้ออาทร ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยใช้เงินดอกเบี้ยของกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ มาเป็นทุนเบื้องต้นในการจัดสวัสดิการชุมชนแก่คนจน คนด้อยโอกาส คนที่ประสบปัญหา จากนั้นจึงมีการวางแผนร่วมกันและประชาสัมพันธ์ในการระดมทุนเพิ่มเติม รวมทั้ง ประชาคมจัดตั้งกฎระเบียบชุมชนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและติดประกาศชัดเจน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านถือปฏิบัติ

ด้านสิ่งแวดล้อมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดทำโครงการ 1 คน 1 ต้น 1 ปี เพื่อให้ประชาชนรู้คุณค่า รู้สึกรัก หวงแหนต้นไม้โดยการปลูกต้นไม้เพียง ปีละ 1 ต้น ต่อ 1 คน และให้ดูแลรักษาต้นไม้ต้นนั้นจนกว่าชีวิตจะหาไม่ อาจปลูกไว้ในบ้าน หัวไร่ปลายนา หน้าบ้าน ข้างทาง โดยทำป้ายชื่อติดไว้แสดงความเป็นเจ้าของ

ด้านวัฒนธรรม ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ฝึกอบรมเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ของประชาชน ซึ่งกลยุทธ์นี้สอดคล้องกับ

หลักการของกรมการพัฒนาชุมชน (2550 : 8) ได้ให้แนวทางในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 4 ฐานการเรียนรู้ คือ เรียนรู้ตนเอง เรียนรู้ภูมิปัญญา เรียนรู้แหล่งทุน และเรียนรู้ชุมชน

ด้านการเมือง ด้านการเมืองการลดรายได้ ได้แก่ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเสริมตามความสนใจ โดยรับสมัครผู้สนใจและฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการ โดยอาศัยการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ สอดคล้องกับ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

สรุปจากผู้วิจัย แนวทางที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ปัจจัยภายในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วม ยึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก จัดหาเงินทุนและตลาดรองรับผลผลิตของชุมชน ได้รับความร่วมมือและความสามัคคีของชาวบ้าน คนในชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความร่วมมือในการร่วมคิด ร่วมทำ ในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย มีจิตสำนึกที่ดีต่อกลุ่มในการร่วมกันพัฒนาและร่วมทำกิจกรรมในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความผูกพันและมีความเอื้อเฟื้อต่อกันยิ่งขึ้น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการดัดแปลงทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นสินค้าส่งออก

5. แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างประชาชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีความคิดเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการอบรม ประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำการเกษตรแบบพอเพียง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังมีไม่ต่อเนื่อง การจัดหาแหล่งตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น การจัดงานแสดงนิทรรศการแสดงสินค้าของชุมชนยังมีในระดับน้อย สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน มีไม่หลากหลาย และขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านคุณภาพ รูปลักษณ์ให้ทันสมัย สวยงาม และขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

6. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครัวเรือน/ครอบครัว กลุ่มตัวอย่างประชาชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดกิจกรรมอบรม ประชุมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้แก่ประชาชน ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในการทำพืชผักสวนครัว เพื่อให้ประชาชนปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเอง และช่วยลดรายจ่ายในครอบครัว และจัดให้มีกิจกรรม ที่ส่งเสริม พัฒนาประชาชนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และเกิดความตระหนักในการแสวงหาความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. การทดสอบสมมติฐาน วัตถุประสงค์ที่ 1 ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม วัตถุประสงค์ที่ 2 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ระดับความสำเร็จในระดับทั้งปัจเจกบุคคล/ครอบครัวและปัจจัยระดับชุมชน ในภาพรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยระดับปัจเจกบุคคล/ครอบครัว ประชาชนสามารถดำเนินอย่างพอกินพอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นบุคคลในครอบครัวมีความสุข พอใจกับสภาพชีวิตในปัจจุบัน ตลอดจนไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ไม่ว่าจะเป็นเหล้า บุหรี่ การพนัน ยาเสพติด และระดับความสำเร็จในระดับชุมชน มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ มีการณรงค์ส่งเสริมการออม เป็นต้น จากข้อมูลความสำเร็จของชุมชนกล่าวได้ว่าการน้อมรับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถพัฒนาประชาชนและชุมชนได้ และถือได้ว่า สอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับกัญญารัตน์ กิ่งก้ำ(2555) ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เน้นการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความเข้มแข็งและมีความสมดุล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับในทุกระดับของสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในระดับปัจเจกบุคคล/ครอบครัว จะช่วยให้ใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง สามารถพึ่งตนเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างพอกินพอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทำให้เกิดความสุขและความพอใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และระดับชุมชน ช่วยพัฒนาชุมชนโดยมีการรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีการรวมกลุ่มและสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกัน จนนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวม

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น การจัดประชุม อบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักและเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม ความรู้เพิ่มเติมในการทำการเกษตร การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เป็นต้น ในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และความร่วมมือจากปัจจัยภายในชุมชนเช่นเดียวกัน อาทิเช่น การให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนสนับสนุน บริจาคเงิน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาชุมชน การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในชุมชน การให้กำลังใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม หรือประกอบอาชีพ เป็นต้น

ดังนั้นจากผลการวิจัย และผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ปัจจัย
ภายนอกชุมชน และปัจจัยภายในชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของ อำเภอนาหว้า
จังหวัดนครพนม ในการน้อมรับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต เป็นการยืนยัน
ได้ว่า การที่จะน้อมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตทั้งในระดับปัจเจกบุคคล/
ครอบครัวและในระดับชุมชน ได้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุน
ช่วยเหลือ และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

รายการอ้างอิง

กัญญารัตน์ กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของชุมชนบ้านม่อนหินแก้ว ตำบลวังพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. ค้นคว้าอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

